

עלון 101 – תשרי 1 תשפב" עלון שומעי לקחו של מורנו הרב יואל שורץ שליט"א **חג סוכות וארץ ישראל ה'תשפב'**

(תהלים קו, ג) "וַיְהִי בְשָׁלֹם סֶבֶוּ וּמְעֻזָּתוֹ בְּצִיּוֹן". הרי שהמקרא מחבר את הסוכה עם ציון.

ובחג הסוכות נידונים על המים, ועיקר ענין המים הוא בארץ ישראל, שהיא מושגחת בפרטיות בענין הגשמים כמו שאמרו חז"ל (תענית י') ארץ ישראל משקה הקב"ה בעצמו וכל העולם על ידי שליח.

מלחמת גוג ומגוג – ותקופתינו

רבותינו אמרו שחג הסוכות מלמד על העתיד לבוא וזה נלמד מדברי הכתוב (תהלים קמ ח) "ה' אֶ-דָּנִי עַל יְשׁוּעָתִי סִפְתָּה לְרֹאשֵׁי בָיִם נְשָׁק", ודרשו חז"ל "ביום שישקון בו שתי העולמות ואיזה יום זה שנאמר (תהלים יב, ג יד א) " הַנֶּה יוֹם בָּא לְה' וְחִלַּק שְׁלֵלָהּ בְּקֶרֶבָּהּ וְנֶאֱסַפּוּ עָלֶיהָ כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ ", האמור בזכריה יד.

וכן הגאונים כתבו טעם ההפטרה שקוראים בשבת חוה"מ על מלחמת גוג ומגוג, כי היא תהיה בסוכות, וגם זה שייד לענין ארץ ישראל, כי הגויים לא מסכימים על שליטת ישראל בארץ ישראל, אשר חג האסיף מסמל את בעלות ישראל על ארצם, שהם זורעים וקוצרים ואוספים. סיבה נוספת לזמן מלחמת גוג ומגוג בסוכות משום שבחג זה נוטלים את ד' המינים המלמדים על נצחונם של ישראל על שרי מעלה שמקטרגים על כך שעם ישראל הוא עם הנבחר משום כך הרבה עימותים שבין ישראל והאומות קשורים לחג זה.

תיאור המלחמה מבואר בכמה מקומות בנביא, ובזכריה פרק יד טז נאמר וְהָיָה כָּל הַנוֹתֵר מִכָּל הַגּוֹיִם הַבָּאִים עַל יְרוּשָׁלַם וְעָלוּ מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְמֶלֶךְ ה' צ-בָאוֹת וְלַחַג אֶת חַג הַסֻּכּוֹת" ואלו שלא יעלו ייענשו.

המלבי"ם ביחזקאל לב מבאר שחלק ממלחמת גוג ומגוג בה יהיה מלחמה של הנצרות והאיסלאם, שיבואו שניהם להלחם על ירושלים ואז תתחיל מלחמה ביניהם, ואז הקב"ה יפרע מכולם. וגם מזכיר שם שפרס תבוא להנקם בנוצרים. ראה שם היטב.

לפני עשרים שנה בהושענא רבה תשס"ב (מוצאי שנת השביעית תשס"א) אמריקה תקפה באפגניסטן אחרי הפיגוע במגדלי התאומים, אז התחילה מלחמת אמריקה נגד הטאליבן באפגניסטן. כבר אז היה איזה קיום של מלחמת הנוצרים באיסלאם. (כעת - בדיוק לקראת שמיטה - היה פיגוע גדול באפגניסטן, ואמריקה יצאה מאפגניסטן, והעולם חושש מהשתלטות חדשה של הטליבן).

חז"ל אמרו (סנהדרין צז, א) "בשישית קולות בשביעית מלחמות מוצאי שביעית בן דוד בא", רש"י: בשישית קולות יצאו קולות שבן דוד בא, לישנא אחרינא: קולות מתקיעת שופר שנאמר (ישעיה כז, יג) "וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֲבָדִים בְּאָרֶץ אֲשׁוּר וְהִנְדָּחִים בְּאָרֶץ מִצְרַיִם וְהַשְׁתַּחֲוִו לַה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַם". מלחמות - בין עובדי כוכבים לישראל". אפשר היה לפרש עוד, קולות מלחמה בעולם. וכעת היו איומים הדדיים בין ישראל לאיראן, הרי קולות. בתנ"ך כתובה *השביעית חסר* - "שביעית", גימטריא תשפ"ב. גם הכינוי לקורונה כעת 'דלתא' בגימטריא "משיח בן דויד". יתן ה' שנוכה בקרוב לגאולה השלימה.

דבר המערכת

שמחה גדולה שזכינו לגליון ה-101, ו"אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים למאה ואחת", מאה הוא מספר של שלימות. אדם הראשון היה מאה אמה אחר שהתמעטה קומתו, ביהמ"ק היה מאה אמה, חיי האדם הם מאה שנים (כמו שכתוב באבות פרק ה' "בן מאה שנים כאילו מת ובטל מן העולם"), מאה ברכות, ועוד רבים. האחד שאחרי השלימות הרגילה, מסמל פריצה למרחב, התעלות מעל השלימות הרגילה. גם אנו רוצים לצאת למרחב, ולהפיץ את הגליון בעוד עותקים רבים ובעוד מקומות, אנו מבקשים את עזרת הציבור, המעיונינים לתרום לזכות את הרבים אנא יפנו אלינו.

חג הסוכות וארץ ישראל

הנה חג הסוכות הוא גם חג האסיף, שהוא זמן שמחה מיוחד על איסוף היבולים, והוא זמן להודאה לה' על מתנת הארץ הקדושה.

יש שייכות מיוחדת לחג הסוכות עם ארץ ישראל, האקלים המתאים ביותר לקיום מצוות הסוכה הוא בארץ ישראל, ארבעת המינים מצויים בעיקר בארץ ישראל, (כמו שמזכיר במורה נבוכים מאמר ג' פ"מי: "האחד מהם, רוב מציאותם בארץ ישראל בעת ההיא והיה כל אדם יכול למצאם..." ראה שם).

גם בטעם מצוות ד' מינים כתב הרמב"ם (שם) "שהיא שמחה וששון על יציאתם מן המדבר שהיה לא מקום זרע ותאנה וגפן ורימון ומים אין לשתות - אל מקום עצי פרי ונהרות, לפיכך נלקח לזכרון לכך הנאה שבפירותיה ועל הריח הטוב והעלים הנאים וגם הנאה שבעשבותיה, כלומר ערבי נחל הם היותר נאים במראיהן וחזותן ומהן בעלי ריח טוב שעומדין במראיהן כל שבעת הימים". רבי יצחק אברבנאל מפרש (בפרשת ראה) שמנין ימי החג שבעה ימים הוא כנגד שבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל.

אף טעם מצוות סוכה יש לו שייכות לנתינת הארץ, כי מבואר בגמרא סוכה (יא, ב) "...דתניא כי בסוכות הושבתי את בני ישראל ענני כבוד היו דברי רבי אליעזר רבי עקיבא אומר סוכות ממש עשו להם". והנה אם סוכות ממש עשו להם לשם מה יש לעשות זכר לדבר? והרוקח כתב (מובא בספר אליה זוטא תרכ"ה): "כשצרו על ארץ סיחון ועוג ועל כרכים שבארץ כנען אז ישבו בסוכות, וזה למען ידעו וכו', שלא יחשבו מאבותינו אנחנו יושבים בארץ, אלא ידעו שיצאו ממצרים וצרו על ערים וכו'".

יש לבאר שזו המחלוקת של רבי אליעזר ורבי יהושע, על מה נקבע בעיקר הזכרון של עשיית הסוכות, אם על יציאת מצרים או על נתינת הארץ, לדעת רבי עקיבא שסוכות ממש עשו להם כשצרו על ארץ כנען ועי"ז ידעו שיצאו ממצרים וזכו לבוא לארץ ישראל, אם כן עיקר ההודאה היא לא על היציאה אלא על ביאתם לארץ אחר היציאה. ויש לשים לב, שיציאתם של בני ישראל ממצרים היתה לסוכות, ואף בביאתו של יעקב אבינו לארץ ישראל עשה סוכות. (וידוע מה שכתבו בשם הגר"א ששני מצוות יש שהאדם נכנס אליהם בכל גופו, והם ארץ ישראל והסוכה). וכבר נאמר

עוד מאורעות היסטוריים בסוכות ובמיוחד בהושענא רבא

במלחמת העולם השנייה הגרמנים הארורים כבשו את פולניה באלול, גמר הכיבוש היה בתשרי בזמן סוכות. אחר מלחמת העולם השנייה ביצוע גזר דין פשעי המלחמה היה בהושענא רבה של שנת תש"ז, ואז הצורך יוליוס שטרייכר עורך הישטירמר' לפני שהוצא להורג בתליה צעק זה הפורים החדש של היהודים! בשנת תשל"ד במלחמת יום כיפור שהמצב היה קשה ביותר המהפך לטובה אירע בחג סוכות לקראת הושענא רבה שאז נגלה חסד ה', כשהיהודים חצו את התעלה וצרו על הארמיה השלישית של מצרים דבר שהפך את כל העניין לטובת עם ישראל.

חג הסוכות והאומות – רמזי שלוש הסוכות, קרבנות שבעים הפרים, והלימוד לאומות

מפורסם בשם הגר"א ועוד קדמונים שהמילה "סכה" רומזת לשלוש צורות של סוכה כשרה, הס' מורה על סוכה של ארבע דפנות, ה' על סוכה של שלוש דפנות, וה' על סוכה של שתי דפנות והשלישית אפילו טפח, ונראה שבא הדבר ללמד על שלוש ההנהגות של ישראל כלפי האומות בסוכות, האחת היא ניתוק מהגוי שהם ד' המינים שמפגינים את הניצחון של האומה היהודית על האומות המקטרגות בכל יום כיפור, שהוא בא לידי ביטוי בהקפות שעושים עם ארבעת המינים, הסוכה של שלוש דפנות מורה על פתח המאפשר לנוכחים לבוא לחג הסוכות בירושלים, כמו שיהיה לעתיד לבוא שיהיו חייבים העמים לעלות לרגל, הסוכה השלישית שהיא שתיים ושלישית טפח מורה על סוכה פרוצה, המלמדת שאנו כאילו חייבים לצאת ממנה וזאת כדי לטפל בגויים, וככתוב (תהלים קה א, צו ג, צו י) "הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו", "ספרו בגוים כבודו בכל העמים נפלאותיו", "אמרו בגוים ה' זקן אף תבון תבל כל תפוזי ידיו עמים כמי שירים", וזה בא לידי ביטוי בקרבנות החג שמקריבים שבעים פרים ופירש הגר"א, ששלושים וחמש הם עבור ישמעאל ושלושים וחמש עבור עשוי, והדבר מבוטא בשינוי הלשון בקרבנות החג שבחלקם כתוב "ישעיר עיזים לחטאת", ובחלקם כתוב רק "ישעיר לחטאת", וזה מחולק האחד כנגד ישמעאל והאחד עשוי.

ומתחילים להקריב ביום הראשון ומסיימים ביום האחרון, ופרש"י סימן כליה להם. נראה שכוונת הדברים היא שעלינו ללמדם לכלות את הגויות ולא את הגויים, דהיינו, תפקידנו בזה לחנכם לעזוב את האמונות התפלות שלהם שבאות לביטוי בפחד הגדול שלהם מהמספר שלוש עשרה, כידוע יש לגויים אמונות טפילות מהמספר שלוש עשרה, והם חוששים מאוד ממנו. (אפילו יהודים הושפעו מכך, שהיתי ילד היו קוים של חברת המקשר שהיתה בבעלות יהודים שעלו מגרמניה, היה קו 12, א-12, ו-12, ולא היה קו 13... שלוש עשרה הוא מסמל את את גדלות ישראל – י"ג מידות, י"ג בריתות שנתנו על מצוות מילה, י"ג גימטריא אחד גימטריא אהבה, ועוד), ואילו המספר שבע מסמל שבע מצוות בני נח, וזה מסמלים הפרים, לכלות את האמונות הטפילות שלהם אשר בגללם הם חוששים ממספר השלוש עשרה, ולהעבירם למספר שבע, להעמידם על האמת שיקבלו על עצמם לשמור את שבעת מצוות בני נח, יתכן שמשום כך אחת הסיבות שחייבים ליטול במקדש את הלולב כל שבעה, כי באותו מקום שאנו מקריבים את הגויים - אנו חייבים ליצור גם חומה בינינו שתמנע התבוללות בהם, כמו גם בפסח שנאמר (במדרש תהלים) "יאמר משה לישראל לא

בזכותכם אתם יוצאים ממצרים אלא כדי שתספרו לגויים ככתוב (תהלים צו ג): "ספרו בגוים כבודו בכל העמים נפלאותיו", ושם במקביל יש קרבן פסח שעליו יש איסור מיוחד שגוי יאכל ממנו וזו גם כוונת הכתוב (שיר השירים ח' ח-ט) "אחות לנו קמנה ושדים אין לה מה נעשה לאהתנו ביום שידבר בה. אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז", ופירש רש"י דלת הנפתחת שאנו נכנסים בהם והם בנו, היינו חלילה מתערבים בגויים וכנסת ישראל משיבה, אני חומה, יש חיץ בינינו, אבל - ושדי כמגדלות, מעל החומה אני מניקה את כל יושבי תבל. ואולי גם זה כוונת רבן יוחנן בן זכאי שתיקן אחר החורבן שיטלו לולב בכל שבעה בכל מקום, (אף שבגמרא הובא הטעם ש"מהרה יבנה המקדש וכו'") אבל כוונתו גם ללמוד מטעם החיוב במקדש, שהרי אחת מסיבות הגלות היא כדי שהגויים ילמדו מאתנו, כאמור (פסחים פו, ב), ולכן נטילת ד' המינים בכל שבעת הימים כמו במקדש תזכיר לנו את חובתנו להיזהר מהתבוללות בגויים.

ונראה מדברי הגמרא בע"ז (ב, ב - ג, א) שאמנם הגויים שייכים לסוכות, אך הם לא דומים כלל לישראל גם לא בקיום מצוות הסוכה, שם נאמר ש-לעתיד לבוא יבקשו הגויים שכר כמו ישראל שעסקו בתורה, והקב"ה נותן להם מצווה קלה - היא הסוכה, שאינה עולה כסף לקיימה, כדי שיהיה מגיע להם שכר, וכולם עושים סוכה. ואז בא המבחן: מוציא הקב"ה חמה מנרתיקה וכולם עוזבים את הסוכה בבעיטה, ושלא כישראל, שגם הם עוזבים את הסוכה כשמצטערים לשבת בה, אבל הם עוזבים בצער שאינם יכולים לקיים את המצווה, והיו אף כאלה שמחמת אהבת המצווה נשארו בסוכה למרות הגשם שהרטיב אותם כי צערם לעזוב את הסוכה היה גדול מצער הגשם.

ונראה שדוקא מצוות הסוכה נתן הקב"ה לאומות כדי להוכיח להם את ההבדל שבינם לבין ישראל, כי לעתיד לבוא הם יצטרכו לחגוג את חג הסוכות בירושלים, ולכן הראה להם הקב"ה שגם באותו דבר שהם שייכים אליו עם ישראל נעלה מהם ולכן שכר קיום המצוות שייך לישראל ולא להם.

חג הסוכות והתבוננות בבריאה

גימטריא של סכה (בלי ו) עם הכולל בגימטריא הטבע וגם גימטריא אלוקים.

דרך ההסתכלות בטבע אפשר לראות את ה', כמוש"כ הרמב"ם (יסודי התורה ד, יב) : "בזמן שאדם מתבונן בדברים האלו ומכיר כל הברואים ממלאך וגלגל ואדם כיוצא בו ויראה חכמתו של הקדוש ברוך הוא בכל היצורים וכל הברואים, מוסיף אהבה למקום ותצמא נפשו ויכמה בשרו לאהוב המקום ברוך הוא, ויירא ויפחד משפלותו ודלותו וקלותו של עצמו כשיעריך עצמו לאחד מהגופות הקדושים הגדולים, וכ"ש לאחת מהצורות הטהורות הנפרדות מן הגולמים שלא נתחברו בגולם כלל, וימצא עצמו שהוא ככלי מלא בוושה וכלימה ריק וחסר".

בספר "דוגמא משיחות אבי" כותב רבי אריה לייב בנו של החפץ חיים (בשם חתן אחותו של הח"ח): "פעם אחת ביום ב' דר"ה אחר הסעודה ראה אותו שהולך לשדה אחורי העיר והלך לקצה השדה וישב שם על אבן אחת ונשתהה שם ומאחר שכבר היה זקן בא בימים לכן הרהיב בנפשו לילך לראות מה עמו, כאשר הרגיש שאיש הולך אליו עמד ממושבו והלך לקראתו ואמר כך הלא יום הדין היום ואיה האהבה והיראה שלי, **ובלי התבוננות בגדולת השם אין מגיעים למעלות אלו** ולזה הלכתי להתבונן בזה". חג הסוכות הוא זמן להתבוננות בבריאה, סיכוך הסוכה נעשה

על תחיית הטבע כדוגמא לתחית המתים. לחשיבות הדברים, נביא את לשונו בהערה.¹

רק בדברים טבעיים, ואם השתנה פסול. (כמו למשל חבלים העשויים מפתן פסולים, כי השתנו ממה שהיו).

פלאי השגחה מיוחדים בפרפרים

ישנם כמה ענינים שיש להתפעל מגילויי השגחה מיוחדים הניכרים בפרפר, הרב וולבה (בין ששת לעשור עמי לא) מביא: "ביולוגים גילו בהרבה מקרים התאמה נפלאה בתבניתם של שני בעלי חיים. למשל, העטלף אוכל פרפר לילה, כיצד יוכל הפרפר להזהר מפני אויבו העטלף בחשכת הלילה? הפרפר הינו חרש (אף שיש לו אזנים). רק קול אחד מסוגלות אזניו לשמוע - את הצרצור של העטלף! בדיוק אותו טון יחיד שחשוב בשבילו להבחין!

ישנם פרפרים אשר כנפיהם מקושטות בציור של עין וכשהם פורשים כנפיהם בורחות ציפורים קטנות האורבות להם לצודם כי ציורי העין נראים להן כעיני ציפורים גדולות מהן האורבות להן לצודן, הרי כאן התאמה משולשת".

עוד אחד מפלאי הבריאה המתגלים בפרפר, הוא טויית המשי. המשי הטבעי מיוצר מגולם של פרפר טוואי המשי שהזחל שלו בהיותו גולם הוא מסובב עצמו בפקעת חוטים דקים באורך כקילומטר! וכשהוא יוצא לאויר העולם הוא מכרסם את החוטים, ולכן כדי להשתמש בחוטים הללו חייבים להמית במים רותחים את הזחל בהיותו גולם, לכן חברות המגינות על צער בעלי החיים מתנגדות לשימוש במשי טבעי, מה גם שהמשי הסינטטי קרוב מאד להיות כמו המשי הטבעי, לכן המשי בימינו רובו כולו הוא סינטטי מלבד חריגים. אגב, המשי היה יקר וחשוב כל כך, שבימי הביניים נקראה הדרך לסין והמזרח הרחוק "דרך המשי", החשיבות של המשי גרמה להתפתחות של דרכים ולקרבה בין ארצות.

נספח: על שיתוף פעולה בין היצורים

רש"י הירש (אגרות צפון אגרת ג') כותב:

"...הכל עבדים סביב כס י-ה, חז"ל אמרו שעלינו ליתן דעתנו כי בעשרה מאמרות נברא העולם והלא במאמר אחד יכול להבראות, כלומר, השם יכול לברוא הכל את הכלל ואת הפרט במאמר אחד, עד שהכל הכלל והפרט יהיו תלויים בבלי מיצוע במציאותם בחייהם ובפעולתם במאמר השם ונשואים על ידי ה' לבדו, ולא אחד נושא אחר ולא נשוא על ידו, אלא, בעשרה מאמרות של התפתחות יעד חיים לעולמו, וברא המון כוחות והחדירם זה בזה לפעול יחדיו לפי דברו, אחר הפרידם כדי שהאחד ישא את חברו,

הטבע כמו האדם לא תשוב עוד לארץ החיים, אבל הכי אין המות הנדמה הזה השולט בחורף בכל הטבע רק סבת החיים שלה ושינה שלה אז בלי שום ניצוץ חיים בחורף, הרי איננו רק מנוחה כדי לאסוף כוחות חדשים לשוב באביב לימי נעוריה ולהתראות בתפארת כפול מאשר עזבתה העולם בימי הבציר, כן גם מיתתנו איננו רק כדי לשוב לחיים חדשים אחרים יותר בהירים ויפים מהעכשויים, וזהו שאמר הכתוב "תסתיר פניך" - מהארץ בחורף, "יבהלון" כל הברואים וישכבו כולם כפגרים מתים, אבל אני אומר "תוסף רוחם יגועון", שאפילו כשאראה שיגועון אדע שעל ידי זה תוסף רוחם, ואפילו כשאראה "ואל עפרם ישרון", אדע כי זה רק כדי ש"תשלח" שוב "רוחך" רוח חיים "יבראון". שוב ומחדש פני האדמה השגחו מהרה יהי כבוד ה' לעקם באביב הבא ויתראה כבוד מלכותו והאילנות המתות האלו שוב יתקשטו בירק ילדות רטוב ויתהדרו עם פרחים יפים ופירות מהודרים שיפיצו ריח עדנם בעולם אשר על ידי זה הצפרים עפות אשר חגים בששונם באויר ירונו וישוררו בין עפאיים על פאר העולם וכל אשר בו עד כי ישמה ה' במעשיו...".

נפלאות הבריאה - הפרפרים [והעשים] - משפחת הפרפראים

אחד היצורים היותר יפים ומענינים הוא הפרפר, ויש להתבונן ממנו פלאי הבריאה, ופלאי השגחת ה'.

יש כמה הבדלים בין פרפר לעש, עיקר פעילות העשים היא בלילה ולכן הם גם מכונים פרפרי לילה, לעומת הפרפר שפעילותו ביום, כיון שכך גוון כנפי העש הוא אחיד אפור, ואילו לפרפרים צבעים וגוונים שונים, הפרפר שותף לתקון העולם, הוא ניזון מצוף פרחים ועם זה הוא מעביר את האבקנים ומפרה את הצמח, ואילו העשים ניזונים ממזון יבש וגם נעשים בו לגלמים ועלולים לגרום נזקים כבדים.

בפרפר העש ניכר שיתוף הפעולה המופלא עם הטבע, במקרה המופלא של נקבת העש, אשר מפרה את צמח היוקה הנקרא גם חבצלת המדבר, בלילה פורש צמח היוקה את עלי הכותרת פותח לרווחה את פרחיו, ומפיץ ריח עז חריף של בושם. באותו זמן משתחררת נקבת העש מגוף הגולם שלה שהיה חבוי בתוך החול ונמשכת אל מקור הריח. היא עפה היישר אל צמח היוקה, פונה ללא שהיות לאבקן ומגדדת ממנו את אבקתו, עד שהיא נטענת מילוי אבקה שנפחו גדול פי שלושה מראשה. העשה ממשיכה עם מטענה לצמח יוקה אחר נוחתת על בסיס הפרח ומטילה את ביציה בתחתיתו בתוך תרמיל המכיל את תאי הזרע באמצעות איבר ההטלה שלה. (יש לציין כי אין הזחלים משמידים את כל הזרעים לבלתי הכחד את היוקה), לאחר מכן מטפסת הנקבה על ראש העלים שם היא מניחה את מטען האבקה בשקערורית מתאימה בדיוק לנפח המילוי. ויש לדעת כי באותן השנים בהן היוקה אינה פורחת גם העש אינו מתפתח מתוך הגולם ואינו עובר מטמורפוזה לפרפר (מתוך ספר "הבריאה מוצא החיים"). וראה לקמן מדברי הרב הירש של שיתוף פעולה בין היצורים.

הפרפר מסמל בתרבות העולמית את תחיית המתים, הוא עובר לגלגל מלא, דהיינו: הפרפרה מטילה ביצה, ממנה בוקע זחל שהופך לגולם ושוב הופך לפרפר. בעת שהוא גולם נראה כאילו הכל מת, אבל כשמגיע הזמן מופיע פרפר חי יפהפה, דבר הדומה לתחיית המתים וזה שימש גם בעולם הכללי סמל לתחייה של האדם המת. כך גם בעל תפארת ישראל (על המשניות) בדרוש אור החיים שלו מתאר כמה תיאורים

¹ "הטבע תשתנה בכל רגע ותראה במלבוש אחר ובתואר אחר, כמו שכתוב כולם כבגד יבלו כלבוש תחליפם ויחלופו, כל הטבע תתהפך ותתסובב תתגלגל ותתראה שוב כתמונה אחרת יותר מנושא מבתחלה ולפעמים צריך לזה כמה גלגולים, אמרו לי אחי האהובים מי שלא ראה הזריעה מעולם ויספרו לו מנשמת האדם שאינה מתה, וגם יספרו לו שכשיקחו גרעין פרי אחד ויניחוהו תחת רגבים עד שירקב ויכלה שאחרי כן יצמח מהגרעין הזה עץ נחמד למראה עם עלים רטובים ופרחים יפים ופירות מתוקים אשר בהם יהיו רבבות גרעינים כדוגמת זאת אשר הורקבה לתחת הרגבים מה יחשוב זה השומע ואיזה משני מיני התחיות האלה של האדם ושל העץ הוא יאמין לנו ביותר? !

הלא יחשוב בעצמו שזה מעשה הזריעה שסיפרו לו הוא מעשה בדוי מלב מצוייר רק בעיני אחרים, ועל כל פנים יאמין יותר בהשאת הנפש, דהיינו אפשר שאחר שנוקב ונתאפס הגרעין ישוב ויעלה כיונק ברכיבות ילדות ויתרבה עוד ברבבות פעמים יותר מאשר היה בתחילה, אף על פי כן כך הוא! או נעמיד לפנינו אדם שלא ראה ולא שמע מחורף ושלג וקרח מעולם, אם זה יבוא למדינתנו בחורף ויראה אצלינו כל הנוראות ההם והאילנות היבשות כעצמים מה יחשוב זה האדם הלא יאמר בלבו כאן מתה

יראה צורתו בכוס, וזה הרמז כאן שישא פניו לראותם בכוס).

צמאה נפשי אל ה' ש ימלא שובע אסמי (עוד יותר מלחם חוקי האמור למעלה) **אל ההרים** החכמים המורים הוראה **אשא עיני** כיצד לנהוג, (השבת היא זמן ללמוד מחכמים, כנאמר בירושלמי "לא נתנו שבתות וימים טובים לישראל אלא בשביל שיעסקו בהם בתורה") **כהלל ולא כשמאי**. מבואר בביצה (טז, א) : "תניא אמרו עליו על שמאי הזקן כל ימיו היה אוכל לכבוד שבת מצא בהמה נאה ואמר זו לשבת מצא אחרת נאה הימנה מניח את השניה ואוכל את הראשונה אבל הלל הזקן מדה אחרת היתה לו שכל מעשיו לשם שמים שנאמר "ברוך ה' יום יום". וזה שאומרים כאן, לנהוג כהלל ולבטוח שהקב"ה יתן לו.

חדות ימים ושנות עולמים אותה החדוה שהיתה לנו מימים ושנים תשיב, בכך **שעורה כבודי עורה** תעורר את נשמתו שתזכה להן, **ועל ראשי יהיו תמים** שלמים **נר מצוה ואור תורה**. בזכות השבת והדלקת הנרות וכמוש"כ הזהיר בנר הוי"ן ליה בניס ת"ח.

קומה ה' לתת לי את מנוחתי, על ידי שתקום על אויבי **אתה וארון עוזך**, שכך היה שארון ה' היה יוצא במלחמה **קח נא אל את ברכתי והחזק מגן חוץך**. להגן עלי כפי שהובטחנו על ידי הנביאים החו"מים. (היו שהביאו מה שנאמר (ישעיה נח יד) "אז תתענג על ה' והרפכתידך על במותי [בַּמְתִּיל] אֶרְץ וְהֶאֱכַלְתִּידך נַחֲלַת יַעֲקֹב אֲבִידך פִּי פִי הִי דְבַר". מלשון שלטון על האויבים הרמים). או שבזכות מנוחתינו בשבת יניח לנו מאויבינו.

לעילוי נשמת **מישה בן תמרה ויצחק ת.נ.צ.ב.ה.**

תרומות והקדשות: 052-718-9446

ספרי רבנו על המדף:

1. "דבר חודש בחודשו" ממספר 1 עד מספר 50 בכריכת ספר, 2. סוכות בעקבות מר"ן, 3. בינו שנות דור ודור, 4. פרקי אבות עם פרוש דבר ירושלים, 5. ציפית לישועה, 6. פירוש תפילה מ-מה טובו עד ברוך שאמר, 7. ביאורי הברכות שאינן נמצאות בתפילות הקבועות, 8. דבר בעתו, 9. חג הסוכות ומצוותיו, 10. סוכה כהלכותיה, 11. משמעות חג הסוכות, 12. פתח לדופקים בתשובה, 13. ענף עץ עבות.

ניתן להשיג את הספרים בחנות "יש כיוסי" [סריגת שוורץ], מלכי ישראל 1, ירושלים טל' 02-5383955.

הודעה חשובה לבעלי פלאפון מפוקח: ניתן להתקשר למערכת בדוא"ל או בפלאפון ולקבל העלוני ללפלאפון.

להערות והארות, ולקבלת העלון במייל ולתגובות: אש"ל – איגוד שומעי לקחו של רבינו: eeguds@gmail.com

ושמעתה איש מהם לא יכיל בקרבו את תנאי קיומו ופעולתו, אלא יקבלם מידי אחיו יצור כמוהו כדי ששוב יאצל הוא תנאי חיים ופעולה לאחיו, וכדי שכל פרט ופרט ישמש במידת כוחותיו סיוע ככל כמה שיחי רב או מעט לקיום הכלל ואם כן כל המאבד יצור אחד מאחיו הריהו שולל מעצמו תנאי מתנאי חייו הוא כן המים משיחדרו לתוך האדמה ישובו ויקוו לבדם בעבים ובים כן האור משיחדור את האדמה ויוליד את הצמחים תולדות האור יתקשר בשמש בירח ובכוכבים, כן הנבט משהולידתו האדמה הוא נלקח ממנה וניתן במתנה לפקעת הפרי כדי שמעתה גם האדמה תהיה אנוסה לקבל תחילה בשביל ליתן, וכך יתקשרו הנמצאים בקשר רב של אהבה לקבל וליתן, שום דבר אינו קיים מכוח עצמו ולעצמו פעולתו של הפרט. "ראה שם דברים נפלאים. יסוד הענין, שכל הבריאה בנויה על שיתוף פעולה, וזה ללמד, כפי שנאמר (צפניה ג ט) "כי אז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׂפֹפָה בְּרוּרָה לְקָרָא כְּלֵם בְּשֵׁם יְהוָה לְעַבְדוֹ שְׂקֵם אֶהְדוּ". שותפות המבטאת כי הבריאה נועדה לעשיית רצון הבורא יחד בצורה משותפת.

זמירות שבת – חי ה' וברוך צורי

חי ה' ה' שהוא 'חי העולמים' ² **וברוך צורי** החזק שהוא מקור הברכות, **בה' תתהלל נפשי, כי ה' יאיר נרי את נשמתו** - נר ה' נשמת אדם **בהלו** כמו שהאיר את **נרו עלי ראשי** שהייתי במעי אמי. כך יאיר עכשיו. ואולי מרמז על מה שאור פניו של אדם שונה בשבת כמוש"כ (בראשית רבה פי"א ב') על הפסוק (בראשית ב ג) "וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְקַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת", "ברכו באור פניו של אדם, אינו דומה מאור פניו של אדם בחול כמאור פניו של אדם בשבת". וזה אור שמאיר בנפש האדם ומאיר החוצה. אני ראיתי יהודים שהיו נראים כפשוטים ומראה פניהם בשבת היה שונה.

מזמור לדוד ה' רעי לא אֶחָדֶר. בְּנֵאוֹת דָּשָׁא יִרְבִּיצְנִי עַל־מִי מְנַחֹת יִנְהַלְנִי. (תהלים כג א-ב) שאף בשבת זמן המנוחות שלא עובדים בו לפרנסה, בכל זאת לא אחסר מזון ופרנסה **נותן לחם לכל בשר לחם חוקי הטריפני**. מודה על העבר שהוא נותן לחם, ומבקש על העתיד שיתן לו טרפו. אפשר שזה שבח ובקשה רגילה. ואפשר שזה בקשה מיוחדת על השבת, כי השבת היא מקור הברכה ומבקשים בזכותה. ואף שאין מבקשים צרכיו בשבת, בדרך שירה ושבח אפשר שזה שונה.

יהי רצון מלפניך שבת היא מקור הברכה וזה זמן ראוי לבקשה, **אתה אלוקי קדושי תערוך לפני שולחך תדשן בשמן ראשי, מי יתן שתהיה מנוחתי** ראויה ורצויה **לפני אדון השלום, והיתה שלמה מיטתי** כיון שזה זמן עונת ת"ח לכן מבקשים שתהיה שלימה מיטתו ויהיו בנים טובים שיזכו ל-**החיים והשלום**.

ישלח מלאכו לפני ללוותי לוייה המלאכים שמלוין בשבת אולי מזכיר לשון יחיד בעיקר את המלאך הטוב **בכוס ישועות** של קידוש **אשא פני** אתן פני בכוס מנת כוסי רויה, גם כוס הקידוש וגם מנת חלקו של האדם נקרא כוס. (יתכן גם למצוא כאן רמז למה שמובא בספרים הקדושים שאדם

² חי ה' הוא גם לשון שבועה ואימות דבר, וכאומר שאמת אצלו מעלתה הגדולה של השבת.